

Predmet C-155/21

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

10. ožujka 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Svea hovrätt (Švedska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

1. ožujka 2021.

Žalitelj:

Republiken Italien

Druge stranke u žalbenom postupku:

Athena Investments A/S (nekadašnji Greentech Energy Systems A/S)

NovEnergia II Energy dantes Environment (SCA) SICAR

NovEnergia II Italian Portfolio SA

[...]

ZAHTJEV ZA PRETHODNU ODLUKU

[...]

Stranke glavnog postupka

Žalitelj: Republiken Italien

[...]:   [...]

[orig. str. 2.]

Druge
stranke u 1. Athena Investments A/S (nekadašnji Greentech Energy Systems
A/S)
žalbenom [...] g
postupku: Danska

2. NovEnergia II Energy & Environment (SCA) SICAR
[...] g
Luksemburg

3. NovEnergia II Italian Portfolio SA
[...] g
Luksemburg

[...]

[orig. str. 3.] Predmet postupka i činjenično stanje u glavnom postupku

Okolnosti spora

1. Republikom Italijem (Talijanska Republika; Italija) je između 2005. i 2012. usvojila zakonodavstvo s ciljem poticanja ulaganja u obnovljivu energiju. Financijski poticaji su povučeni ili ograničeni određenim kasnijim zakonodavnim aktima. To je prvi put učinjeno Zakonom br. 91/2014 od 24. lipnja 2014. (koji je poznat kao uredba [spalma incentivi]).

2. Dansko investicijsko društvo Athena Investments A/S, luksemburški investicijski fond NovEnergia II Energy Environment (SCA) SICAR i luksemburško dioničko društvo NovEnergia II Italian Portfolio SA (u daljnjem tekstu zajedno: ulagači) izvršili su ulaganja u Italiji između 2008. i 2013. godine. Talijansko državno društvo, GSE, ulagačima je dalo poticaje u obliku pisanih potvrda i sporazuma koje je sklopilo s operaterima solarnih elektrana u koje su ulagači uložili. Ulagači su smatrali da je Italija, time što je povukla odnosno ograničila financijske poticaje koje je obećala i pristala dati, povrijedila svoje obveze na temelju Ugovora o energetskej povelji (ECT) (SL 1998., L 69, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 12., svezak 2., str. 149.). Ulagači su stoga protiv Italije pokrenuli arbitražni postupak pred Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitutom (Arbitražni institut Stockholmske trgovačke komore; u daljnjem tekstu: SCC). Postupak je proveden prema SCC-ovim arbitražnim pravilima od 1. siječnja 2010. Arbitražna odluka donesena je 23. prosinca 2018. (SCC Arbitration V (2015/095)).

3. Italija je nakon donošenja arbitražne odluke Svea hovrättu (Žalbeni sud regije Svea) podnijela žalbu za poništenje i proglašenje te odluke nevaljanom.

Arbitražni postupak

4. Ulagači su u srpnju 2015. protiv Italije pokrenuli arbitražni postupak na temelju mehanizma za rješavanje sporova predviđenog u članku 26. ECT-a. Ulagači su tvrdili da je Italija povrijedila svoje obveze na temelju članka 10. stavka 1. ECT-a time što je smanjila tarifne stope donošenjem, među ostalim, [uredbe spalma incentivi]. Zahtijevali su naknadu štete u ukupnom iznosu od 26,3 milijuna eura.

5. Ulagači su svoj zahtjev u arbitražnom postupku podnijeli 1. travnja 2016. Italija je svoj odgovor podnijela 15. rujna 2016. U odgovoru je iznijela određene navode u pogledu nadležnosti arbitražnog suda za odlučivanje u takozvanom sporu među strankama unutar Unije, to jest u sporu između, s [orig. str. 4.] jedne strane, ulagača iz države članice Unije i, s druge, strane, države članice Unije različite od one iz koje ulagač[i] potječe[-u].

6. Europska komisija je 21. prosinca 2016. podnijela zahtjev za intervenciju u arbitražni postupak. Taj joj je zahtjev odobren te je Komisija 28. travnja 2017. uložila podnesak *amicus curiae*.

7. Arbitražni sud je u arbitražnoj odluci utvrdio da je nadležan za odlučivanje u sporu (točke 335. do 403. arbitražne odluke). Zauzeo je stajalište da ECT ne predviđa izričitu iznimku za sporove unutar Unije. Osim toga, istaknuo je da bi takvi sporovi bili izrijeком isključeni da su ih Europska unija i njezine države članice htjele isključiti. Arbitražni sud je smatrao da primjena ECT-a između država članica nije izmijenjena Ugovorom iz Lisabona. Prema mišljenju tog suda nema ni proturječja između ECT-a i članka 344. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU-a) te, stoga, ni između ECT-a i prava Unije. Arbitražni sud je utvrdio da se spor nije odnosio na tumačenje ili primjenu Ugovora Unije, nego na prava i obveze na temelju ECT-a.

8. Kad je riječ o presudi od 6. ožujka 2018., *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158; u daljnjem tekstu: presuda *Achmea*), arbitražni sud je utvrdio da ta presuda nije isključivala nadležnost arbitražnog suda da odlučuje u sporu, posebno zato što ECT nije dvostrani sporazum o ulaganju između dviju država članica Unije. Prema mišljenju arbitražnog suda, za klauzulu o izboru mjerodavnog prava iz članka 26. stavka 6. ECT-a, u kojoj se upućuje na međunarodno pravo, ne može se smatrati da obuhvaća pravo Unije. Arbitražni sud je stoga zaključio da u kontekstu predmetnog spora ne tumači niti primjenjuje pravo Unije. Usto je zaključio da činjenica da je Unija potpisala ECT znači da ECT nije moguće smatrati „sporazumom između država članica” te da presuda *Achmea* stoga nije primjenjiva na ECT. Kad je riječ o meritumu, arbitražni je sud utvrdio da je Italija povrijedila svoje obveze na temelju ECT-a te je naložio da se ulagačima isplati 11,9 milijuna eura, zajedno s kamatama i troškovima postupka.

[orig. str. 5.] *Žalba pred Svea hovrättom za poništenje i proglašenje nevaljanosti*

Zahtjev Italije, žalbeni razlozi i određeni pravni argumenti

9. Italija od hovrättena (žalbeni sud) zahtijeva da poništi arbitražnu odluku odnosno da ju proglasi nevaljanom. Italija u prilog tom zahtjevu prvenstveno navodi sljedeće. Arbitražnu odluku treba poništiti jer ne proizlazi iz valjanog arbitražnog sporazuma između stranaka. Ulagači i Italija nisu mogli sklopiti valjani arbitražni sporazum na temelju članka 26. ECT-a jer tu odredbu nije moguće tumačiti na način da se odnosi na spor unutar Unije. Ako bi se ECT tumačilo na način da njegov članak 26. obuhvaća sporove unutar Unije, arbitražna klauzula iz članka 26. u svakom slučaju nije u skladu s pravom Unije. Članku 4. stavku 3. i članku 19. Ugovora o Europskoj uniji (UEU-a) te člancima 267. i 344. UFEU-a protivi se primjena arbitražne klauzule iz članka 26. ECT-a između država članica. Ona stoga nije primjenjiva niti valjana u sporovima unutar Unije. Stoga nema valjanog prijedloga koji bi mogao biti osnova za valjani arbitražni sporazum. Taj zaključak ne mijenja činjenica da je Unija stranka ECT-a. Dakle, između Italije i ulagača nije bio sklopljen valjani arbitražni sporazum.

10. Italija navodi da je arbitražna odluka nevaljana u dijelu u kojem su se u njoj razmatrala pitanja o kojima, prema švedskom pravu, ne mogu odlučivati arbitražni suci. Sud je utvrdio da se investicijski sporovi unutar Unije ne mogu rješavati pred arbitražnim sucima, ni unaprijed ni u vrijeme njihova nastanka. U predmetnom slučaju stoga postoji pravno ograničenje – u člancima 267. i 344. UFEU-a te u članku 4. stavku 3. i članku 19. UEU-a. Dakle, postoji obvezna postupovna prepreka. Ti se sporovi ne mogu arbitražno rješavati te su nevaljane arbitražne odluke koje su u njima donesene. Investicijski sporovi unutar Unije ne mogu se arbitražno rješavati i zbog toga što znatno utječu na javne interese. Očuvanje posebnih obilježja prava Unije i njegove autonomije javni je interes koji onemogućuje arbitražno rješavanje spora.

11. Arbitražna odluka, odnosno način na koji je donesena, očito se protivi švedskom javnom poretku. Pravila prava Unije koja su relevantna u predmetnom slučaju temeljna su pravila i načela na kojima počiva pravni poredak Unije. Arbitražna odluka temelji se na arbitražnom sporazumu koji je navodno sklopljen na temelju arbitražne klauzule koja je, u skladu s temeljnim odredbama prava Unije, nevaljana. Unatoč tomu, arbitražni sud se proglasio nadležnim **[orig. str. 6.]** za odlučivanje u sporu. Arbitražna odluka stoga se očito protivi švedskom javnom poretku, kako sama po sebi tako i zbog načina na koji je donesena.

12. Italija nije izgubila pravo pozivati se na nepostojanje valjanog arbitražnog sporazuma, iz razloga što se arbitražna klauzula iz članka 26. ECT-a protivi pravu Unije te stoga nije primjenjiva ili, podredno, nije valjana. Italija je još u svojem odgovoru u arbitražnom postupku istaknula da arbitražni sud nije nadležan zbog, među ostalim, činjenice da se arbitražna klauzula iz članka 26. ECT-a protivi pravu Unije (ako se smatra da obuhvaća sporove unutar Unije). Italija je i kasnije

u arbitražnom postupku isticala taj prigovor te ga pojasnila (upućujući, među ostalim, na presudu Achmea i na to da arbitražni prijedlog iz članka 26. ECT-a nije ni primjenjiv ni valjan). Ulagачi ni u jednom trenutku tijekom arbitražnog postupka nisu osporavali pravovremenost tog prigovora, već su, naprotiv, odgovorili na njegov meritum te su se složili da ga treba razmotriti.

13. Poništenje ili proglašenje arbitražne odluke nevaljanom ne bi se protivilo načelu proporcionalnosti utvrđenom u pravu Unije.

Zahtjev ulagača, osnova za pobijanje i određeni pravni argumenti

14. Ulagачi osporavaju navode Italije. U prilog tomu iznose sljedeće. Članak 26. ECT-a sadržava valjan i obvezujuć arbitražni prijedlog svih država potpisnica ECT-a upućen ulagačima iz svih ostalih država potpisnica ECT-a. Ni u tekstu članka 26. ECT-a ni u njegovu kontekstu nema ničega što upućuje na to da su sporovi unutar Unije isključeni iz mehanizma za rješavanje sporova uspostavljenog ECT-om. Prijedlog iz članka 26. ECT-a je valjan. Razlog za poništenje koji Italija ističe nije osnovan jer primjenjivost članka 26. ECT-a, uključujući arbitražni prijedlog, uređuje međunarodno javno pravo, a ne pravo Unije. Čak i ako je pravo Unije primjenjivo, članak 26. ECT-a se ne protivi tom pravu, uključujući presudu Achmea. ECT je višestrani ugovor sklopljen između država članica Unije, trećih zemalja i same Europske unije. Pravo Unije nije mjerodavno materijalno pravo u postupcima koji se vode na temelju ECT-a. U slučaju proturječja između Ugovora iz Lisabona i ECT-a, ECT je nadređen u skladu sa svojim člankom 16.

15. U arbitražnoj se odluci nisu razmatrala pitanja o kojima, prema švedskom pravu, ne mogu odlučivati arbitražni suci. Stranke su svoj spor, to jest pitanje naknade štete zbog toga što je Italija povrijedila sporazum, mogle riješiti mirnim putem. Predmetna pitanja stoga mogu biti predmet arbitraže **[orig. str. 7.]**. Arbitražni sud od kojeg se traži da riješi spor u skladu s ECT-om ne može primjenjivati pravo Unije.

16. Ako se meritorni sadržaj arbitražne odluke ili arbitražni postupak u kojem je ta odluka donesena protivi švedskom javnom poretku, koji obuhvaća određene temeljne odredbe prava Unije, arbitražna odluka može se staviti izvan snage kao očito protivna švedskom javnom poretku. Ni arbitražna odluka ni način na koji je donesena ne protive se očito švedskom javnom poretku.

17. Italija je izgubila pravo isticati da je prijedlog iz članka 26. ECT-a nevaljan. Italija je tijekom arbitražnog postupka navodila samo da članak 26. ECT-a treba tumačiti na način da mu se protivi arbitražni prijedlog koji država članica Unije uputi ulagaču iz druge države članice Unije. Italija svoje trenutne navode – nepostojanje valjanog arbitražnog sporazuma iz razloga što se prijedlog iz članka 26. ECT-a mora smatrati nevaljanim jer povrjeđuje pravo Unije – nije iznijela tijekom arbitražnog postupka.

18. Poništenje ili proglašenje arbitražne odluke nevaljanom na temelju prava Unije bilo bi protivno načelu proporcionalnosti. Ako bi se arbitražna odluka poništila na temelju prava Unije, ulagači bi pretrpjeli ozbiljnu štetu te bi se Italiju nagradilo za sklapanje međunarodnog ugovora (koji je sklopila i sama Unija te na koji su se ulagači oslanjali) protivno obvezama koje ima na temelju prava Unije.

Relevantne odredbe švedskog prava i prava Unije

Skiljeförfarandelagen

19. U skladu s člankom 1. prvim stavkom lagena (1999:116) omskiljeförfarande (Zakon (1999:116) o arbitražnom postupku; u daljnjem tekstu: SFL), sporovi koje bi stranke mogle riješiti mogu se na temelju sporazuma uputiti na odlučivanje jednom ili više arbitražnih sudaca. Prvi stavak glasi:

„Članak 1. Sporovi koje bi stranke mogle riješiti mogu se na temelju sporazuma uputiti na odlučivanje jednom ili više arbitražnih sudaca. Takav se sporazum može odnositi na buduće sporove u pogledu pravnog odnosa utvrđenog u sporazumu. Sporazum se može odnositi na pojavu određene situacije.

[...]”

20. Arbitražni postupak mora se temeljiti na arbitražnom sporazumu. Sporazum se temelji na pravu stranaka da sporazumno riješe predmet spora. Arbitražno rješavanje sporova o određenim pitanjima također može biti zabranjeno na temelju posebnih zakonodavnih odredbi. [...]

[orig. str. 8.] 21. Arbitražna odluka nije valjana ako su se u njoj razmatrala pitanja o kojima, prema švedskom pravu, arbitražni suci ne mogu odlučivati. (članak 33. prvi stavak točka 1. SFL-a). Arbitražna odluka je nevaljana i ako se ona ili način na koji je donesena očito protivi švedskom javnom poretku (članak 33. prvi stavak točka 2. SFL-a). Tim je dijelovima članka 33. SFL-a propisano sljedeće:

„Članak 33. Arbitražna odluka je nevaljana:

1. ako su se u njoj razmatrala pitanja o kojima, prema švedskom pravu, arbitražni suci ne mogu odlučivati,

2. ako se ona ili način na koji je donesena očito protivi švedskom javnom poretku, ili

[...]”

22. Sud o razlozima nevaljanosti mora voditi računa po službenoj dužnosti.

23. U skladu s člankom 34. prvim stavkom točkom 1. SFL-a, arbitražna odluka se povodom žalbe jedne od stranaka poništava, u cijelosti ili djelomično, ako ne proizlazi iz valjanog arbitražnog sporazuma između stranaka. U tom pogledu, stranka se ne može pozivati na činjenicu u pogledu koje se smatra da se, sudjelovanjem u arbitražnom postupku bez isticanja prigovora ili na neki drugi način, odrekla prava pozivanja (članak 34. drugi stavak). Relevantnim dijelovima članka 34. SFL-a propisuje se sljedeće:

„Članak 34. Arbitražna odluka koja se ne može pobijati na temelju članka 36. stavlja se izvan snage, u cijelosti ili djelomično, povodom žalbe jedne od stranaka

1. ako ne proizlazi iz valjanog arbitražnog sporazuma između stranaka;

[...]

Stranka se ne može pozivati na činjenicu u pogledu koje se smatra da se, sudjelovanjem u arbitražnom postupku bez isticanja prigovora ili na neki drugi način, odrekla prava pozivanja. Ne smatra se da je stranka, samim time što je imenovala arbitražnog suca, prihvatila njegovu nadležnost da odlučuje o upućenom pitanju.

[...]”

24. Pravilo iz članka 34. drugog stavka SFL-a ne sprečava stranku da se na predmetnu činjenicu pozove u prilog nevaljanosti u skladu s člankom 33.

Ugovor o Energetskoj povelji (ECT)

ECT su 17. prosinca 1994. potpisali, među ostalim, Europske zajednice [(EZ)], Italija, Danska, Luksemburg i nekoliko trećih zemalja koje nisu bile članice [...] Europskih zajednica [...]. Nešto više od 50 država odnosno međunarodnih organizacija, kao što su Europska unija i Euratom, trenutno su stranke tog ugovora. Italija je, u međuvremenu, napustila ECT, ali je nesporno da ta činjenica ne utječe na spor između stranaka. ECT je u EZ-u stupio na snagu 16. travnja 1998. (vidjeti Odluku Vijeća i Komisije 98/181/EZ, EZUČ, Euratom od 23. rujna 1997. o [orig. str. 9.] sklapanju, od strane Europskih zajednica, Ugovora o Energetskoj povelji i Protokola uz Energetsku povelju o energetskoj učinkovitosti i povezanim okolišnim aspektima (SL 1998., L 69, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 12., svezak 2., str. 149.).

26. Dakle, ECT je višestrani sporazum o suradnji u području energetike. On sadržava odredbe namijenjene promicanju pristupa međunarodnim tržištima po trgovinskim uvjetima i razvoju otvorenog i konkurentnog tržišta za energetsku opremu i proizvode. ECT među ostalim sadržava sljedeće odredbe, u nastavku izložene u prijevodu na [hrvatski] jezik, (vidjeti SL 1998., L 69, str. 1. [...]).

27. Članak 26. sadržava pravila o rješavaju investicijskih sporova između privatnih ulagača i ugovorne stranke.

„Članak 26.: Rješavanje sporova između ulagača i ugovorne stranke

1. Sporovi između ugovorne stranke i ulagača neke druge ugovorne stranke u vezi s ulaganjem tog ulagača na području prve ugovorne stranke, a koji se odnose na navodno kršenje obveze prve ugovorne stranke iz dijela III., rješavaju se, ako je to moguće, mirnim putem.

2. Ako se takvi sporovi ne mogu riješiti u skladu s odredbama stavka 1. u roku od tri mjeseca od dana kada je jedna od stranaka u sporu zatražila rješavanje spora mirnim putem, ulagač koji je stranka u sporu može po svojem izboru podnijeti spor na rješavanje:

(a) sudovima ili upravnim sudovima ugovorne stranke koja je stranka u sporu;

(b) u skladu s bilo kojim primjenjivim, unaprijed dogovorenim postupkom rješavanja sporova; ili

(c) u skladu sa sljedećim stavcima ovog članka.

3. (a) Podložno samo točkama (b) i (c), svaka ugovorna stranka ovim daje svoju bezuvjetnu suglasnost na podnošenje spora međunarodnoj arbitraži ili mirenju u skladu s odredbama ovog članka.

[...]

4. Ako se ulagač odluči podnijeti spor na rješavanje u skladu sa stavkom 2. točkom (c), on dostavlja svoju pisanu suglasnost da se spor podnese na rješavanje:

[...]

(c) u skladu s arbitražnim postupkom u okviru Arbitražnog instituta Stockholmske trgovačke komore.

[...]

6. Sud osnovan sukladno stavku 4. odlučuje o spornim pitanjima u skladu s ovim Ugovorom te važećim pravilima i načelima međunarodnog prava.

[...]

8. Arbitražne odluke, koje mogu uključivati i odluku o kamatama, konačne su i obvezujuće za stranke u sporu. Arbitražna odluka koja se odnosi na mjeru vlade ili tijela ispod nacionalne razine ugovorne stranke u sporu predviđa da ugovorna stranka može štetu naknaditi u novcu umjesto

bilo kakve druge dodijeljene naknade. Svaka ugovorna stranka bez odgode provodi svaku takvu odluku i osigurava učinkovito izvršenje takvih arbitražnih odluka na svojem području.”

[orig. str. 10.] 28. Dakle, o sporovima na temelju ECT-a mogu odlučivati sudovi ugovorne stranke ili se mogu podnijeti arbitraži radi donošenja konačne i obvezujuće odluke u skladu s ECT-om te važećim pravilima i načelima međunarodnog prava.

29. Člankom 16. uređen je odnos prema drugim sporazumima.

„Članak 16. Odnos prema drugim sporazumima

Ako su dvije ili više ugovornih stranaka prethodno sklopile međunarodni sporazum ili naknadno sklapaju međunarodni sporazum, čiji se uvjeti u oba slučaja odnose na predmet dijela III. ili dijela V. ovog Ugovora,

1. ništa u dijelu III. ni dijelu V. ovog Ugovora ne smije se tumačiti kao odstupanje od bilo koje odredbe iz drugog sporazuma ili od bilo kojeg prava na rješenje spora u vezi s tim na temelju tog sporazuma; i
2. ništa se u tim odredbama iz drugog sporazuma ne smije tumačiti kao odstupanje od bilo koje odredbe iz dijela III. ili dijela V. ovog Ugovora ili od bilo kojeg prava na rješenje spora u vezi s tim na temelju ovog Ugovora, ako je bilo koja takva odredba povoljnija za ulagača ili ulaganje.”

30. Najrelevantnije materijalno pravilo za pitanja otvorena u predmetu pred hovrättenom (žalbeni sud) jest članak 10. stavak 1. ECT-a.

„Članak 10. Promicanje, zaštita i postupanje s ulaganjima

1. Svaka ugovorna stranka potiče i stvara, u skladu s odredbama ovog Ugovora, stabilne, pravedne, povoljne i transparentne uvjete za ulagače drugih ugovornih stranaka za izvršavanje ulaganja na njezinu području. Takvi uvjeti uključuju obvezu osiguranja, u svako doba, poštenog i pravednog postupanja s ulaganjima ulagača drugih ugovornih stranaka. Takva ulaganja također uživaju najstalniju zaštitu i sigurnost i nijedna ugovorna stranka ni na koji način ne smije nerazumnim ili diskriminacijskim mjerama ometati njihovo upravljanje, održavanje, korištenje, uživanje ili raspolaganje. Postupanje s takvim ulaganjima ni u kojem slučaju ne smije biti nepovoljnije nego što se to zahtijeva međunarodnim pravom, uključujući ugovorne obveze. Svaka se ugovorna stranka mora pridržavati svih obveza koje je preuzela prema ulagaču ili u vezi s ulaganjem ulagača neke druge ugovorne stranke.

[...]”

Potreba za prethodnom odlukom

31. Spor u glavnom postupku otvara pitanje treba li ECT, koji je dio pravnog poretka Unije, tumačiti na način da je [njegov] članak 26. primjenjiv i na spor između jedne države članice Unije i ulagača iz druge države članice u vezi s ulaganjem koje je taj ulagač izvršio u prvonavedenoj državi članici.

32. Nadalje, ako je članak 26. ECT-a primjenjiv na te sporove, javlja se pitanje protivi li se pravu Unije takvo tumačenje tog članka u odnosu unutar Unije ili **[orig. str. 11.]** njegova primjena u sporu unutar Unije. Načela i stajališta koja je Sud razvio u presudi Achmea potječu iz dvostranog investicijskog ugovora primjenjivog između dviju država članica. ECT je višestrani investicijski ugovor te, za razliku od ugovora o kojem se radilo u predmetu Achmea, ima više ugovornih stranaka koje nisu članice Unije niti su to bile. ECT se od dvostranog ugovora iz predmeta Achmea razlikuje i po tome što su ga sklopile i Europske zajednice, sada Europska unija, i njihove države članice. Nadalje, tužitelj, u skladu s ECT-om, za rješavanje sporova može birati između pokretanja arbitražnog postupka i pokretanja postupka pred nacionalnim sudovima. Stoga, Europska je unija sudjelovala u stvaranju ECT-a te je kao stranka tog ugovora prihvatila mehanizam rješavanja sporova predviđen u njegovu članku 26.

33. U tom pogledu, čak i ako se uzmu u obzir stajališta koja je Sud odredio u presudi Achmea, način na koji treba tumačiti pravo Unije nije ni očit niti je bio pojašnjen.

34. Naposljetku, u predmetu pred hovrättenom (žalbeni sud) javlja se pitanje u pogledu učinka koji pravo Unije, osobito načelo nadređenosti prava Unije i zahtjev djelotvornosti, ima na primjenu pravila o prekluziji iz članka 34. drugog stavka SFL-a, to jest protivi li se pravu Unije mogućnost stranke žalbenog postupka da prigovori da se način na koji je arbitražni sporazum sklopljen, odnosno sam arbitražni sporazum, protivi pravu Unije. Hovrätten (žalbeni sud) u tom pogledu ističe da je u predmetu T 1569-19 švedski Högsta domstolen (Vrhovni sud) odlučio Sudu uputiti zahtjev za prethodnu odluku te da bi prethodna odluka Suda u tom predmetu, koliko se to sada može procijeniti, mogla biti relevantna i za predmet pred hovrättenom. U svakom slučaju, dok Sud ne donese tu odluku, tumačenje prava Unije u tom pogledu očito nije jasno niti je bilo pojašnjeno.

35. S obzirom na te okolnosti, hovrätten (žalbeni sud) smatra potrebnim Sudu uputiti zahtjev za prethodnu odluku u pogledu svih navedenih pitanja.

[orig. str. 12.] Zahtjev za prethodnu odluku

Hovrätten (žalbeni sud) od Suda zahtijeva da prethodnom odlukom odgovori na sljedeća pitanja.

1. Treba li ECT tumačiti na način da se arbitražna klauzula iz njegova članka 16., kojom ugovorna stranka daje suglasnost da se spor između nje i ulagača iz druge ugovorne stranke u vezi s ulaganjem koje je taj ulagač izvršio na području prvonavedene riješi međunarodnom arbitražom, primjenjuje i na spor između države članice Unije, s jedne strane, i ulagača iz druge države članice Unije, s druge strane?

U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje:

2. Treba li članak 19. i članak 4. stavak 3. UEU-a te članke 267. i 344. UFEU-a tumačiti na način da im se protivi arbitražna klauzula iz članka 26. ECT-a ili primjena te klauzule ako ulagač iz države članice Unije, na temelju članka 26. ECT-a, u slučaju spora u vezi s ulaganjem u drugu državu članicu Unije, može pokrenuti postupak protiv potonje države članice pred arbitražnim sudom čiju je nadležnost i odluku ta država članica obvezna prihvatiti?

U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje:

3. Treba li pravo Unije, osobito načelo nadređenosti prava Unije i zahtjev djelotvornosti tog prava, tumačiti na način da mu se protivi primjena odredbe nacionalnog prava koja predviđa prekluziju, kao što je članak 34. drugi stavak SFL-a, ako je posljedica takve primjene ta da stranka žalbenog postupka ne može prigovoriti da ne postoji valjani arbitražni sporazum zato što arbitražna klauzula iz članka 26. ECT-a, ili prijedlog u skladu s tim člankom, nisu valjani ili nisu primjenjivi, jer su protivni pravu Unije?